

Katarzyna Morawska

Streszczenie rozprawy doktorskiej

**„Odpowiedzialność odszkodowawcza administratora i podmiotu przetwarzającego
zgodnie z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych”**

Przedmiotem rozprawy jest analiza odpowiedzialności odszkodowawczej podmiotów przetwarzających dane (administratorów, podmiotów przetwarzających i dalszych podmiotów przetwarzających). Poza odniesieniem się do problematyki RODO, w pracy autorka uwzględniła przepisy traktujące o sztucznej inteligencji i przepisy dotyczące pozaumownej odpowiedzialności cywilnej za sztuczną inteligencję.

Podstawowa teza badawcza opiera się na przyjęciu założenia, że prawo do odszkodowania, o którym mowa w art. 82 RODO, nie powinno być interpretowane w sposób zawężający. W przeciwnym wypadku, prawo nie będzie spełniało głównego celu, jakim jest umożliwienie podmiotowi danych dochodzenia roszczeń od podmiotów przetwarzających dane, szczególnie w sytuacji wykorzystania przez te podmioty nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, do przetwarzania danych osobowych.

Praca doktorska składa się, poza wstępem i zakończeniem, z czterech rozdziałów. Każdy z nich otwierają uwagi wprowadzające, gdzie, poza krótką charakterystyką przedmiotu analizy, autorka stawia pytania badawcze. Każdy z rozdziałów kończy się odrębnym podsumowaniem. W sytuacji, gdy było to możliwe, część podsumowująca dany rozdział zawiera wnioski *de lege ferenda*.

W pierwszym rozdziale, autorka dokonuje analizy aktów prawa międzynarodowego, w celu wyłonienia, który z nich miał największy wpływ na treść Dyrektywy 95/46/WE w zakresie regulacji poświęconej odpowiedzialności odszkodowawczej. Następnie, poddaje analizie Dyrektywę 95/46/WE, w celu oceny wpływu przyjętych rozwiązań na treść przepisów RODO w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej. W kolejnym kroku, przybliży założenia reformy ochrony danych. Ostatnim wątkiem, podjętym w rozdziale pierwszym, jest dokonanie oceny, czy unijne standardy ochrony danych osobowych wyrażone najpierw w Dyrektywie 95/46/WE, a następnie w RODO, stanowią wzorzec, do którego odwołują się regulacje z krajów pozostających poza UE/EOG.

Rozdział drugi, dotyczy analizy przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej administratora i podmiotu przetwarzającego, ze szczególnym uwzględnieniem przesłanki naruszenia przepisów art. 24, 25 oraz 32 RODO. Poza przesłankami odpowiedzialności z art.

82 RODO, autorka poddaje ocenie zagadnienie odpowiedzialności odszkodowawczej, o której mowa w projektowanych przepisach Dyrektywy ws. odpowiedzialności SI. Powodem odwołania się do wspomnianych powyżej projektowanych przepisów, było zagadnienie odpowiedzialności odszkodowawczej, które zostało ujęte z uwzględnieniem środowiska, w jakim dane są przetwarzane, tj. środowiska nowych technologii wykorzystujących do przetwarzania danych sztuczną inteligencję.

W rozdziale III, autorka przedstawia i ocenia zakres odpowiedzialności administratorów, podmiotów przetwarzających oraz dalszych podmiotów przetwarzających, na podstawie art. 82 RODO. Celem przybliżenia zakresu odpowiedzialności ww. podmiotów, autorka odnosi się do przykładów z orzecznictwa, aby przedstawić złożoność relacji łączącej administratora i procesora, ze szczególnym uwzględnieniem przypadku, w którym administrator korzysta z usług procesora, świadczącego profesjonalne – często globalne – usługi.

W ostatnim, czwartym rozdziale, autorka przedstawia i ocenia problematykę wyboru ogólnych przepisów międzynarodowego postępowania cywilnego, mając na względzie, że RODO nie zawiera kompletnego systemu jurysdykcyjnego, i że spory winny być rozstrzygane z uwzględnieniem innych regulacji. Autorka poddaje także analizie, które normy kolizyjne mogą stanowić podstawę poszukiwania prawa właściwego dla roszczeń odszkodowawczych, o których mowa w art. 82 RODO, oraz zagadnienie, jakim jest wpływ systemów wykorzystujących sztuczną inteligencję, z których korzystają administratorzy, procesorzy oraz dalsze podmioty przetwarzające, w procesach przetwarzania danych osobowych, na ustalenie jurysdykcji oraz prawa właściwego dla roszczeń odszkodowawczych, o których mowa w art. 82 RODO.

Przedmiotem prowadzonej w rozprawie analizy są przede wszystkim oryginalne teksty aktów prawnych, teksty prawnicze oraz dostępne orzeczenia, co przesądziło o tym, że podstawową metodą badawczą stosowaną przez autorkę jest metoda dogmatyczno-prawna. Dodatkowo, w dysertacji została wykorzystana metoda prawno-historyczna oraz metoda prawno - porównawcza.

Przedstawione w rozprawie rozważania, pozwoliły zrealizować cel pracy i wykazały, że interpretacja prawa do odszkodowania, o którym mowa w art. 82 RODO, powinna skupiać się na perspektywie podmiotu danych. Należałoby więc zrezygnować z perspektywy przyjmowanej w oparciu o poprzednio obowiązujące przepisy. Analizy prawa do odszkodowania nie można bowiem dokonywać w oderwaniu od kontekstu, który tworzą nowe technologie przetwarzania danych, a przede wszystkim nowe sposoby ich analizy i wyciągania

wniosków. Ocena wpływu nowych technologii na pojęcie szkody majątkowej lub niemajątkowej, do jakiej może dojść wyniku naruszenia przez administratora lub podmiot przetwarzający (lub dalsze podmioty przetwarzające) przepisów Rozporządzenia, tj. wystąpienia zdarzenia, w wyniku którego doszło do powstania szkody, jest – na ten moment – nie do przewidzenia.

W konsekwencji, prawo do odszkodowania winno być interpretowane z uwzględnieniem nie tylko RODO, ale i w połączeniu z krajowymi przepisami prawa cywilnego, przepisami z zakresu jurysdykcji i prawa właściwego, a także z rozwijającymi się przepisami z zakresu sztucznej inteligencji. Wyłącznie podejście interdyscyplinarne może przyczynić się do dalszego rozwoju prawa do odszkodowania.

Słowa kluczowe: RODO, prawo do odszkodowania, prawa podmiotów danych, administrator, procesor, podprocesor, nowe technologie, sztuczna inteligencja, środki techniczne i organizacyjne, prawo prywatne międzynarodowe.